

28 sierpnia 2025

ŚCO wdrożyło porady pielęgniarki medycyny paliatywnej

W Świętokrzyskim Centrum Onkologii zostały uruchomione, pierwsze w województwie świętokrzyskim, porady pielęgniarskie z zakresu medycyny paliatywnej. Korzystają z nich pacjenci onkologiczni oraz ich bliscy ucząc się opieki nad osobą dotkniętą chorobą nowotworową. Od początku roku pielęgniarki w Poradni Medycyny Paliatywnej ŚCO udzieliły już ponad 1000 takich porad.

Świadczenie jest nowością, wprowadzoną w ubiegłym roku przez Ministerstwo Zdrowia. Jak

wyjaśnia doktor Agnieszka Toczek-Wasiak, kierownik Kliniki Medycyny Paliatywnej w Świętokrzyskim Centrum Onkologii oraz konsultant wojewódzki w dziedzinie medycyny paliatywnej: – Ten rodzaj porady pielęgniarskiej jest bardzo potrzebny, ponieważ w dużej mierze pacjenci paliatywni zmagają się z wieloma problemami, obniżającymi znacząco jakość życia np. z odleżynami, przewlekłymi ranami i owrzodzeniami, które wymagają profesjonalnej wiedzy i opieki pielęgniarskiej. Często są wyposażeni w wyroby medyczne wspomagające ich organizm w codziennym funkcjonowaniu, takie jak cewnik, tracheostomia, gastrostomia czy nefrotomia. Jeśli przebywają w warunkach domowych, powinni umieć samodzielnie je obsługiwać. Mimo, że przeszli podstawowe szkolenie z zakresu pielęgnowania i obsługi sprzętu w podczas pobytu w szpitalu, wielokrotnie potrzebują dodatkowego instruktażu, ponieważ w trakcie choroby pojawiają się nowe problemy związane z codziennym użytkowaniem tych urządzeń. Na to wszystko jest czas i miejsce podczas wizyty u pielęgniarki w Poradni Medycyny Paliatywnej – mówi lekarz.

Pielęgniarka wyedukuje, doradzi, poinstruuje

Wizyta u pielęgniarki medycyny paliatywnej trwa około 20 minut. Na pierwszym spotkaniu pacjent jest oceniany pod kątem istniejących problemów. Pielęgniarka przeprowadza z nim szczegółowy wywiad, dotyczący jego stanu zdrowia, codziennego funkcjonowania, dolegliwości bólowych i uciążliwych objawów, dokonuje podstawowych pomiarów, (ciśnienia tętniczego, tętna, temperatury, saturacji, poziomu glukozy we krwi oraz poziom bólu). Jeśli jest taka potrzeba, na zlecenie lekarza podaje choremu kroplówkę z lekami przeciwbólowymi czy zmniejszającymi duszność. Pacjent jest szeroko edukowany w zakresie leczenia lekami opioidowymi, zapoznawany z niefarmakologicznymi sposobami radzenia sobie z uciążliwymi objawami obniżającymi jakość życia np. bólem, dusznością, zaparciami, wymiotami. Jest również instruowany, w jaki sposób zapobiegać upadkom. W trakcie wizyty pacjent (i towarzyszący mu opiekunowie) otrzymuje materiały edukacyjne do przestudiowania w domu. Przy następnej wizycie pacjent, jeśli coś nadal sprawia mu trudność, może ponownie skorzystać z edukacji.

Jak wskazuje doktor Agnieszka Toczek-Wasiak: – Staramy się edukować pacjenta oraz jego opiekunów od pierwszej wizyty, jak tylko zostanie objęty opieką lekarsko-pielęgniarską poradni medycyny paliatywnej.

Pielęgniarki specjalistki Ewa Wawrzeńczyk i Elżbieta Bożęcka pracujące w Poradni Medycyny Paliatywnej dodają: – Zajmujemy się pacjentem całościowo, pytamy o jakość życia, podstawowe codzienne funkcjonowanie, edukujemy, co się może wydarzyć, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę, jak sobie radzić z codziennymi trudnościami. To jest czas dla chorego, żeby w atmosferze spokoju i zrozumienia zapytał o wszystko, o co nie zawsze

zręcznie było mu pytać lekarza. Chorym często towarzyszą ich bliscy, oni też dużo się uczą podczas tych wizyt.

Zgodnie z potrzebami pacjenta

Wizyty u pielęgniarki w Poradni Medycyny Paliatywnej są nielimitowane, udzielane w zależności od potrzeb pacjenta, najczęściej realizowane przed wizytą lekarską. Jeśli pacjent wymaga więcej porad pielęgniarki niż wizyt w gabinecie lekarskim, może się zarejestrować tylko do pielęgniarki. Zgodnie z wymaganiami NZF na wizytę powinien zgłosić się pacjent, ale bywa, że zgłasza się rodzina, bo pacjent nie jest w stanie przybyć osobiście.

Doktor Agnieszka Toczek-Wasiak podkreśla: – Czasem pacjent był bardzo dobrze wyedukowany w zakresie obsługi sprzętu medycznego, w który został zaopatrzony w trakcie leczenia onkologicznego, ale sam nie jest już w stanie wykonywać tych czynności, więc musi się tego nauczyć opiekun i dobrze byłoby, żeby uczył się od profesjonalisty. To wszystko ma na celu utrzymanie chorego w środowisku najbardziej przyjaznym dla niego, czyli w domu, po to, żeby był jak najdłużej ze swoimi bliskimi, a oni, żeby wiedzieli, że robią wszystko, co dla niego najlepsze.

Poradnia Medycyny Paliatywnej nie tylko dla chorych terminalnie

Poradnia Medycyny Paliatywnej ŚCO prowadzi również leczenie wspomagające pacjentów będących w trakcie radykalnego leczenia onkologicznego, zmierzającego do wyzdrowienia. Podczas tego leczenia pojawiają się różne uciążliwe objawy, np. nudności, wymioty, polineuropatia, dolegliwości bólowe. – Dzięki temu, że pomagamy tym pacjentom w opanowaniu objawów uciążliwych, są oni w stanie dokończyć leczenie onkologiczne i doprowadzić je do zamierzonego celu, czyli do wyzdrowienia. Tacy pacjenci przychodzą później do naszej poradni, żeby zredukować dawki leków opioidowych, ponieważ nie wymagają już takiego leczenia, gdyż są ozdowieńcami – tłumaczy doktor Agnieszka Toczek-Wasiak.

Jak zauważa konsultant wojewódzki, medycyna paliatywna jest niesłusznie postrzegana przez pryzmat ostatniego etapu choroby nowotworowej. – To nie jest leczenie przeznaczone wyłącznie dla pacjentów w stanie terminalnym. Leczenie wspomagające jest trendem światowym. Jest udowodnione naukowo, że pacjenci, którzy nie są dobrze leczeni objawowo w trakcie leczenia onkologicznego radykalnego, mają mniejsze szanse na jego powodzenie, ponieważ najczęściej przerywają terapię ze względu na uciążliwe objawy towarzyszące lub infekcje. A jeśli uda się wcześniej rozpoznać problem i szybko temu zaradzić, wówczas nie przepadają kolejne cykle chemioterapii, pacjenci kończą leczenie w terminie i mają dużo

większe szanse na sukces tego leczenia – mówi.

W województwie świętokrzyskim funkcjonują trzy Poradnie Medycyny Paliatywnej: w Kielcach, Sandomierzu, Ostrowcu Świętokrzyskim, udzielające porad lekarsko-pielęgniarskich. Poradnia Medycyny Paliatywnej w ŚCO udziela ich najwięcej, ponad 2 tysiące rocznie, co jest znaczącą liczbą w skali Polski.